

Länsstyrelsen
Västernorrland

Projektbeskrivning Noraåns avrinningsområde

Omslagsbild: En del arter som lever i havet är beroende av att kunna gå upp i sötvatten för att reproducera sig. Projektet syftar till att förbättra förutsättningarna för abborre och gädda genom att öka tillgången till lekområden.

Foto: Lotta Nygård

Projektområde

Noraån mynnar i Höga Kusten i Västernorrlands län. Höga Kusten är inte bara världsarv, utan även ett så kallat Helcom MPA (Marine Protected Area). Det senare utifrån sina höga marina naturvärden. Noraån rinner ut i Norafjärden i Bottenhavet i Kramfors kommun. Norafjärden är en fjärd med ett begränsat vattenutbyte med det utanförliggande havet genom en smal mynning ut till havet, vilket gör att utsläpp till fjärden riskerar att bli kvar länge. Till fjärden mynnar även ett antal vattendrag som tillför sötvatten till fjärden, vilket bidrar till att en låg salthalt i fjärden. Ån flyter genom jordbrukslandskap innan den slutligen når havet. Ån har ett antal biflöden under sin väg.

Noraån har en damm relativt nära havet och den sträckan är även rensad på sten. Det krävs riktade insatser för att återge vattendraget dess naturvärden. En bit uppströms passerar ån ett antal sjöar, vilka bedöms vara optimala för vårlekande fisk. I princip alla vattendrag i mellersta och norra Sverige har använts för flottning av timmer. Denna verksamhet har medfört genomgripande konsekvenser på den värdefulla strömvattenmiljön. Och om vattendragen inte användes för flottning så rensades de av andra anledningar. Några exempel på detta är olika former av dammverksamheter, skoning av strandlätter, minska översvämning mm.

Figur 1. Karta över Noraåns projektområde. ©Lantmäteriet

Orsak till åtgärder

I dagsläget finns vandringshinder för arter som abborre och gädda i nedre delen av Noraån. En del sträckor är även i behov av biologisk återställning med återplacering av sten ut i vattendraget. Kring Norfjärden finns områden där man med relativt enkla medel kan förbättra lekmöjligheterna för abborre och gädda.

Vad vi vill förbättra

Vi önskar förbättra vandringsmöjligheter för fisk från havet upp i sötvatten samt ökad tillgång till lekplatser. Projektet går dels ut på att åtgärda ett befintligt vandringshinder, utföra biologisk återställning samt förbättra tillgängligheten till lekplatser. Det förväntade resultatet efter åtgärdande av vandringshinder är att det åter blir möjligt för fisk att vandra upp förbi befintligt hinder. Fisk kan då åter igen söka sig till tidigare tillgängliga lekområden. Detta kan i framtiden ge upphov till storskaliga lekvandringar av arter som abborre och gädda. Efter genomförda åtgärder förväntas naturvärdena öka markant, inte minst för svagsimmande arter så som abborre och gädda.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Steg 1 är kontakter och dialog med markägare och kommun. Dammen som utgör ett vandringshinder åtgärdas förslagsvis genom stegvis tröskling, vilket medger att vattennivåerna uppströms dammen bibehålls. Att bibehålla vattennivåerna uppströms är av stor vikt för såväl boende som fåglar. Vid tröskling höjs vattendragets botten succesivt för att möjliggöra vandring över hindret. Trösklarna byggs upp i etapper med början nedströms hindret och därefter upp mot hindret. Fiskarna kan då vandra över varje tröskel och slutligen över vandringshindret. Det är viktigt att använda tillräckligt grovt material i bottnarna så att trösklarna ligger kvar även vid högre flöden. I samband med anläggandet av etager upp till vandringshindret görs även biologisk återställning för denna sträcka. Material har tidigare rensats från ån och ligger på sidan av i dagsläget. Om det skulle visa sig att de föreslagna åtgärderna inte är genomförbara görs utredning av alternativa åtgärder.

Reproduktionsområden abborre och gädda Mörtviken

Inom Norafjärdens västra område ligger Mörtviken. Här finns förutsättningar för att skapa en enklare gäddfabrik. Förutsättningar för fiskars vandringsmöjligheter längs den ca 50 m långa och delvis igenväxta smala fåran mellan Norafjärden och Mörtviken måste dock

klarläggas. För att gynna rekrytering av abborre kan risvasar placeras ut. Det bedöms också möjligt att skapa en betad strandäng genom att avverka strandbården i inre delen av viken.

För att öka nå ökat intresse och hänsyn till fiskars vandring och lek planeras vattendragsvandringar tillsammans med boende och andra intresserade efter genomförda åtgärder.

Planerad uppföljning

Efter genomförda åtgärder planeras uppföljning att göras för att mäta effekterna. När det gäller åtgärdande av vandringshinder så görs uppföljningen lämpligen genom inventering fisk ovanför dammen under lekperiod. Uppföljning efter åtgärd för ökad åtkomst till rekryteringsområden i Mörtviken görs uppföljning antingen med hjälp av fiskräknare eller yngelinventering.

I samverkan med

Projektet kommer utföras i nära samarbete med Kramfors kommun samt markägare.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen Västernorrland

Kontakta oss via e-post vasternorrland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86 Härnösand, eller ring vår växel 0611-34 90 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/vasternorrland.